

La alegerile locale din 2012, un număr de 285.416 de persoane au candidat pentru funcții de primar, consilier local, consilier județean sau președinte al consiliului județean. Este inacceptabil ca singurul filtru de control pentru respectarea condițiilor de candidatură să fie declarația pe propria răspundere a candidatului. Birourile electorale trebuie să aibă acces la bazele de date gestionate de alte instituții ale statului pentru a verifica dacă drepturile electorale ale candidaților nu au fost restricționate.

A map of Romania is shown with numerous small, multi-colored dots (red, yellow, blue, green) scattered across its territory, representing the locations of candidates for local elections.

CINE ȘI CUM ÎI VERIFICĂ PE CANDIDAȚI?

Nu există nicio procedură în vigoare azi prin care să ne asigurăm că drepturile electorale ale celor care candidează nu sunt limitate. Pentru alegerile din 2016 solicităm birourilor electorale să acceseze bazele de date ale Ministerului de Interne și ale Agenției Naționale de Integritate pentru a se asigura că la competiția electorală participă numai candidații cărora nu le-au fost restricționate drepturile electorale.

Pentru alegerile locale candidaturile se depun la birourile electorale de circumscripție cu cel târziu 40 de zile înainte de data alegerilor. În 2016 votul în alegerile locale este programat pentru 5 iunie, deci data limită pentru depunerea candidaturilor este 26 aprilie.

Conform legislației în vigoare nu pot fi aleși:

- Cetățenii care fac parte din categoriile prevăzute la art. 40 alin. (3) din Constituția României, adică persoanele care nu pot face parte din partide politice: judecătorii Curții

Constituționale, avocații poporului, magistrații, membrii activi ai armatei, polițiștii și alte categorii de funcționari publici stabilite prin lege organică.

- Persoanele cărora li s-a interzis, prin hotărâre judecătorească definitivă, exercitarea dreptului de a fi ales în autoritățile publice sau în orice alte funcții publice (Legea 115/2015, art. 6).

Documentele pe care partidele și candidații trebuie să le depună semnate și datate (în două exemplare originale și două copii) sunt:

- propunerea de candidatură sau lista de candidați
- copiile actelor de identitate
- declarația de acceptare a candidaturii
- declarația de avere
- declarația de interese
- declarația pe propria răspundere privind calitatea de lucrător al Securității sau de colaborator al acesteia

Singurul document prin care candidatul își asumă pe propria răspundere că nu are interdicții privind participarea la alegeri este declarația de acceptare a candidaturii.

Drepturile electorale se pot pierde pe două căi:

- fie prin hotărâre judecătorească definitivă în materie penală prin care se aplică pedeapsa accesorie sau complementară a interzicerii drepturilor electorale – perioada este indicată de instanță
- fie prin rămânerea definitivă a actului ANI sau a deciziei instanței prin care se constată că o persoană a dobândit avere în mod nejustificat, a încălcat regimul incompatibilităților sau

al conflictului de interese – perioada este de trei ani

Candidaturile pot fi contestate de către cetățeni, partidele politice, alianțele politice și alianțele electorale în cel mult 48 de ore de la data afișării candidaturilor (art. 54). Înainte de publicarea acestor liste birourile electorale ar trebui să verifice că cei care doresc să candideze nu au drepturile electorale restricționate fie prin decizii ale justiției penale, fie ca sancțiuni referitoare la încălcarea regimului incompatibilităților, al conflictelor de interese sau la deținerea averii nejustificate.

Dificultatea verificării rezultă și din numărul mare de candidați – de exemplu în 2012 numărul de candidați la funcția de primar a fost de 14.139, raportat la doar 3.187 funcții.

Funcții de primar	Funcții de președinte al CJ	Funcții de consilier județean	Funcții de consilier local
3.187	41	1.338	40.311 *
Nr. candidați la funcția de primar	Nr. candidați la funcția de președinte al CJ	Nr. candidați la funcția de consilier județean	Nr. candidați la funcția de consilier local
14.139	368	15.632	255.277

Numărul candidaților raportat la numărul funcțiilor la alegerile pentru autoritățile administrației publice locale din 10 iunie 2012,

www.beclocale2012.ro/candidati-functii.html

Astăzi birourile electorale nu au acces la cazierul judiciar al candidaților și nici la bazele de date gestionate de Agenția Națională de Integritate, astfel încât pentru evaluarea candidaturilor se bazează exclusiv pe declarațiile pe propria răspundere depuse de candidați. Acest lucru este valabil și pentru potențialii contestatari ai candidaților care trebuie să prezinte în contestație temeiurile pe care aceasta se sprijină. Procedura prevede că toate contestațiile se judecă în 48 de ore de la înregistrare, iar hotărârea

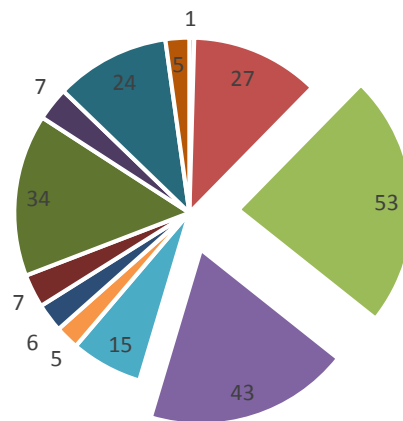
primei instanțe este atacabilă cu apel în 24 de ore de la pronunțare.

Cazierul judiciar include informații privind prima cale de limitare a drepturilor electorale, iar Agenția Națională de Integritate a alcătuit o bază de date privind persoanele care se includ în cea de-a doua categorie. Cazierul judiciar este gestionat de către Poliția Română, iar Agenția Națională de Integritate a publicat pe pagina web www.integritate.eu/Persoane-aflate-sub-interdictie.aspx un motor de căutare care permite identificarea persoanelor care au interdicția de a mai ocupa o funcție eligibilă. Lista cuprinde nume, instituția și funcția, obiectul și perioada interdicției. Din păcate, baza de date publicată on-line de ANI nu include și CNP-ul, astfel încât identificarea candidaților utilizând opțiunile de căutare disponibile publicului larg are un anumit grad de incertitudine. Birourile electorale ar trebui să aibă acces la informații complete privind persoanele cărora li s-au restrâns drepturile electorale.

sintagmei *aceeași funcție* în sensul că interdicția de 3 ani pentru ocuparea unei funcții electivă se aplică nu doar pentru funcția electivă ocupată la momentul descoperirii stării de incompatibilitate, a conflictului de interese sau a averii nejustificate, ci tuturor funcțiilor electorale. Așadar, un primar declarat în mod definitiv incompatibil va avea o interdicție totală de a candida timp de 3 ani pentru orice funcție electivă, nu doar pentru funcția de primar.

Conform datelor obținute de EFOR de la ANI și DNA, în ultimul mandat 111 primari au avut probleme cu DNA, iar 347 cu ANI¹. Cei mai mulți provin din mediul rural. Urmărirea dosarelor acestor primari de către un cetățean obișnuit este aproape imposibilă.

Cifrele ANI furnizate recent pe site-ul ANI (www.integritate.eu/Persoane-aflate-sub-interdictie.aspx) arată că sunt 229 de aleși cu decizii judecătorești definitive, care impun interdicții, dintre care 2 deputați. Cea mai mare parte dintre ei sunt consilieri locali și primari de comună. Aproape 76% dintre aleși au primit decizii

Cea mai mare parte din cei 227 aleși locali cu decizii definitive sunt consilieri locali, adică cea mai numeroasă și dificilă categorie din punctul de vedere al verificărilor

- Consilier general
- Consilier județean
- Consilier local comuna
- Consilier local oras/municipiu
- Fost consilier local
- Fost primar
- Fost viceprimar
- Presedinte/vicepresedinte CJ
- Primar comuna
- Primar oras/municipiu
- Viceprimar comuna
- Viceprimar oras/municipiu

Este important de subliniat că prin decizia 418/2014 Curtea Constituțională a lămurit înțelesul

¹ Harta EFOR a primarilor clientelari, www.expertforum.ro/primari-clientelari

pentru incompatibilitate, iar restul pentru conflicte de interese.

În aceste condiții, pentru a exista o verificare pertinentă și aprofundată a tuturor candidaților, **considerăm că birourile electorale de circumscripție ar trebui să aibă acces la baza de date gestionată de Poliția Română.** De asemenea, Agenția Națională de Integritate **trebuie să trimită lista consolidată, care să conțină și codul numeric personal** (cel mai important element de identificare al persoanei) **către toate birourile electorale de circumscripție din România.**

Sistemul actual nu este unul eficient, iar lipsa accesului la bazele de date gestionate de alte instituții ale statului **anulează practic eficacitatea măsurilor dispuse de instanțe, fapt inadmisibil într-un stat de drept.** Având în vedere că termenul pentru depunerea candidaturilor este 26 aprilie, ora 24², iar cel pentru depunerea contestațiilor este 29 aprilie, aceste verificări trebuie întreprinse cât mai repede, pentru a permite desfășurarea alegerilor într-un mod echitabil și corect.

Laura Ștefan – expert anticorupție și **Septimius Pârvu** – expert electoral – sunt experți ai

Semilunei 7, ap. 1
București
www.expertforum.ro

² Pentru detalii referitoare la depunerea candidaturilor a se vedea și Hotărârea BEC nr.3 privind documentele pe care trebuie să le conțină dosarele de candidatură care vor fi depuse la birourile electorale de circumscripție la alegerile locale din anul 2016,

www.2016bec.ro/wp-content/uploads/2016/03/Hotararea-nr.3.pdf.

Calendarul alegerilor este publicat în HG 52/februarie 2016,

4 www.roaep.ro/legislatie/wp-content/uploads/2016/02/0109-2-16.pdf